YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

22 päivänä joulukuuta 2008 *

Asiassa C-198/07 P,

jossa on kyse yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 6.4.2007,

Donal Gordon, Euroopan yhteisöjen komission entinen virkamies, kotipaikka Bryssel (Belgia), edustajinaan avocat J. Sambon, avocat P.-P. Van Gehuchten ja P. Reyniers,

valittajana,

ja jossa vastapuolena on

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään J. Currall ja H. Krämer, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit R. Silva de Lapuerta, E. Juhász (esittelevä tuomari), G. Arestis ja J. Malenovský,

julkisasiamies: Y. Bot,
kirjaaja: R. Grass,

kuultuaan julkisasiamiehen 16.10.2008 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Gordon vaatii muutoksenhaussaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-175/04, Gordon vastaan komissio, 7.2.2007 antaman tuomion (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa; jäljempänä valituksenalainen tuomio) kumoamista; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kyseisessä tuomiossa ensinnäkin todennut, että lausunnon antaminen kumoamiskanteesta, jonka valittaja oli nostanut Euroopan yhteisöjen komission 11.12.2003 tekemästä päätöksestä (jäljempänä riidanalainen päätös), jolla hylättiin hänen valituksensa 28.4.2003 tehdystä päätöksestä, jossa vahvistettiin hänestä laadittu ajanjaksoa 1.7.2001–31.12.2002

koskeva urakehitystä koskeva kertomus, raukeaa oikeussuojan tarpeen puuttumisen vuoksi ja toisaalta jättänyt tutkimatta valittajan vaatimuksen saada korvausta hänelle aiheutuneesta vahingosta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Virkamiesten arviointia koskevat säännökset

2 Euroopan yhteisöjen henkilöstöön sovellettavien henkilöstösääntöjen, sellaisina kuin niitä sovellettiin riidanalaisten tapahtumien ajankohtana (jäljempänä henkilöstösäännöt), 43 artiklan mukaan virkamiehen pätevyydestä, tehokkuudesta ja käytöksestä viranhoidossa, lukuun ottamatta palkkaluokkien A 1 ja A 2 virkamiehiä, laaditaan arviointi vähintään kahden vuoden välein sellaisten edellytysten mukaisesti, jotka kukin toimielin vahvistaa henkilöstösääntöjen 110 artiklan mukaisesti.

3 Komissio teki 26.4.2002 päätöksen henkilöstösääntöjen 43 artiklan yleisistä täytäntöönpanosäännöksistä (jäljempänä yleiset täytäntöönpanosäännökset). Käyttöön otettiin näin ollen uusi arviointijärjestelmä. Mainittujen yleisten täytäntöönpanosäännösten 4 artiklan 1 kohtaan kirjatun siirtymäsäännöksen mukaan ensimmäinen uuden järjestelmän mukaisesti toteutettu arviointiaika kattaa 1.7.2001 ja 31.12.2002 välisen ajanjakson.

4 Henkilöstösääntöjen 45 artiklan yleisten täytäntöönpanosäännösten 5 artiklan 3 kohdan mukaan virkamies ylennetään pääsääntöisesti silloin, kun yhtäältä ansiopisteiden summa, joka vastaa urakehitystä koskevassa kertomuksessa käytettyä numeerista arvostelua, ja toisaalta yleisten täytäntöönpanosäännösten 6, 7 ja 9 artiklan mukaisesti annettujen ja yhden tai useamman kierroksen kuluessa kertyneiden etusijapisteiden summa ylittävät ”ylentämiskynnyksen”.

5 Virkamiesten arviointia koskevaa menettelyä, urakehitystä koskevan kertomuksen laatimista ja sen riitauttamista säännellään pääasiallisesti yleisten täytäntöönpanosäännösten 7 ja 8 artiklassa.

6 Kyseisten täytäntöönpanosäännösten 7 artiklan 2 kohdassa todetaan, että ”arvioijan on tavattava toimenhaltija virallisesti ennen arviointivuoden loppua tarkastellakseen tämän suoritusta, osoitettua pätevyyttä ja käytöstä sekä keskustellakseen koulutustarpeista ja tulevasta urakehityksestä. – – Tämä virallinen vuosittainen keskustelu kuuluu arvioijan ensisijaisiin hallintotehtäviin”.

7 Kyseisten säännösten 7 artiklan 5 kohdassa todetaan, että ”– – jos toimenhaltija on tyytymätön arvioinnin sisältöön, hänen on viipymättä ilmoitettava siitä arvioijalle ja merkittävä kohtaan ’huomautukset’ halunsa käydä arviointikeskustelu arvioinnin vahvistajan kanssa sekä selitettävä pyyntönsä syyt. Arvioinnin vahvistajan on viiden työpäivän kuluessa käytävä toimenhaltijan kanssa yhteisymmärrykseen tähtäävä arviointikeskustelu, minkä jälkeen hänen on joko muutettava arviointia tai vahvistettava se ja annettava se uudelleen toimenhaltijalle. Tämän on viiden työpäivän kuluessa allekirjoitettava/parafoitava se hyväksymisensä merkiksi ja annettava se arvioijalle, jonka on allekirjoitettava/parafoitava se viipymättä”.

8 Mainitun 7 artiklan 6 kohdassa täsmennetään, että ”jos toimenhaltija on tyytymätön arvioinnin vahvistajan päätökseen, hän voi viiden työpäivän kuluessa pyytää arvioinnin vahvistajaa toimittamaan asian 8 artiklassa säädetyn arviointia käsittelevän pariteettikomitean käsiteltäväksi”.

9 Yleisten täytäntöönpanosäännösten 8 artiklan 5 kohdassa todetaan, että ”asettumatta arvioijan sijaan toimenhaltijan työtä arvioitaessa komitea varmistaa, että arviointi on laadittu tasapuolisesti, objektiivisesti ja tavanomaisten arviointinormien mukaisesti. Se myös tarkistaa, että menettelyitä (arviointikeskustelut, määräajat jne.) on noudatettu asianmukaisella tavalla. Tehtävässään se kuulee aiheellisiksi katsomiaan tahoja”.

10 Mainitun 8 artiklan 7 kohdassa todetaan, että ”arviointia käsittelevän pariteettikomitean lausunto annetaan tiedoksi toimenhaltijalle, arvioijalle ja arvioinnin vahvistajalle sekä toimitetaan arvioinnin tarkastajalle. Arvioinnin tarkastajan on kolmen työpäivän kuluessa joko vahvistettava arviointi tai muutettava sitä ja toimitettava se toimenhaltijalle. Kun arvioinnin tarkastaja poikkeaa arviointia käsittelevän pariteettikomitean lausuntoon sisältyvistä suosituksista, hänen on perusteltava päätöksensä syyt. Arviointia käsittelevälle pariteettikomitealle on lähetettävä jäljennös arvioinnista. Tätä arviointia pidetään lopullisena”.

Työkyvyttömiksi todettuja virkamiehiä koskevat säännökset

11 Henkilöstösääntöjen 53 artikla kuuluu seuraavasti:

”Virkamies, jonka työkyvyttömyyslautakunta on todennut täyttävän 78 artiklassa säädetyt edellytykset, siirretään ilman eri toimenpiteitä eläkkeelle sen kuukauden

viimeisenä päivänä, jona nimittävä viranomainen toteaa virkamiehen olevan pysyvästi kykenemätön hoitamaan tehtäviään.”

12 Henkilöstösääntöjen 78 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Virkamiehellä on liitteessä VIII olevassa 13–16 artiklassa vahvistetuin edellytyksin oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, kun häntä kohtaa pysyvä, täydelliseksi katsottu työkyvyttömyys, joka estää häntä hoitamasta mihinkään hänen palkkaryhmänsä toimeen kuuluvia tehtäviä.

_ –”

13 Henkilöstösääntöjen liitteessä VIII vahvistetaan eläkejärjestelmää koskevat yksityiskohtaiset säännöt. Kyseisessä liitteessä olevan 3 luvun otsikko on ”Työkyvyttömyyseläke”, ja kyseisen luvun 13–16 artiklassa todetaan seuraavaa:

”*13 artikla*

Ellei 1 artiklan 1 kohdan säännöksistä muuta johdu, alle 65-vuotias virkamies, jonka työkyvyttömyyslautakunta toteaa kärsivän eläkeoikeuksien karttumisaikana pysyvästä ja täydellisestä työkyvyttömyydestä niin, ettei hän voi suorittaa mihinkään palkkaryhmänsä toimeen kuuluvia tehtäviä vaan joutuu tämän vuoksi keskeyttämään työskentelyn yhteisöjen palveluksessa, on oikeutettu tämän työkyvyttömyyden ajan

henkilöstösääntöjen 78 artiklassa tarkoitettuun työkyvyttömyyseläkkeeseen. Työkyvyttömyyseläkettä ei voida maksaa samanaikaisesti vanhuuseläkkeen kanssa.

14 artikla

Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen alkaa sitä kalenterikuukautta seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jolloin virkamies siirtyy eläkkeelle henkilöstösääntöjen 53 artiklan mukaan.

Kun entinen virkamies ei enää täytä tämän eläkkeen saamisen edellytyksiä, hänet on velvollisuus ottaa ensimmäiseen palkkaryhmäänsä vastaavaan toimeen, joka vapautuu hänen ura-alueellaan tai virkaryhmässään, jos hänellä on tähän toimeen vaadittu soveltuvuus. Jos virkamies kieltäytyy hänelle tarjotusta toimesta, hän säilyttää oikeuden palata samoin edellytyksin seuraavaan palkkaryhmäänsä vastaavaan toimeen, joka vapautuu hänen ura-alueellaan tai virkaryhmässään; jos virkamies kieltäytyy toisen kerran, hänet voidaan irtisanoa viran puolesta; tällöin sovelletaan 16 artiklan säännöksiä.

Jos työkyvyttömyyseläkettä saava entinen virkamies kuolee, kyseiset eläkeoikeudet päättyvät sen kalenterikuukauden lopussa, jonka aikana virkamies on kuollut.

15 artikla

Jos työkyvyttömyyseläkettä saava entinen virkamies ei ole vielä täyttänyt 60:tä vuotta, toimielin voi vaatia häntä käymään säännöllisissä tarkastuksissa varmistaakseen, että hän yhä täyttää kyseisen eläkkeen saamisen edellytykset.

16 artikla

Jos työkyvyttömyyseläkettä saava entinen virkamies otetaan uudelleen toimielimensä tai jonkin toisen yhteisöjen toimielimen palvelukseen, otetaan hänen vanhuuseläkettään laskettaessa huomioon aika, jona hän on saanut työkyvyttömyyseläkettä ilman että hänen tarvitsee maksaa puuttuvia eläkemaksuja takautuvasti.”

Asian tausta

14 Asian kannalta merkitykselliset tosiseikat on kuvailtu valituksenalaisen tuomion 7–12 kohdassa seuraavasti:

”7 Kantaja oli kanteen nostamisen ajankohtana palkkaluokan LA 5 virkamies virkapaikkanaan komission pääosasto ’käännöspalvelu’.

8 Kantaja sai 11.3.2003 illalla urakehitystä koskevan kertomuksen, joka hänestä oli tehty ajanjaksolta 1.7.2001–31.12.2002. Hän ilmoitti 12.3.2003 aamulla arvioinnin vahvistajalle halustaan keskustella tämän kanssa [yleisten täytäntöönpanosäännösten] 7 artiklan 5 kohdan mukaisesti. Hän otti tämän jälkeen lomaa iltapäivästä lukien kaksi ja puoli päivää. Tänä samana päivänä arvioinnin vahvistaja vahvisti mainitun urakehitystä koskevan kertomuksen merkittyään siihen, että ’[kantajan pyytämää tapaamista] ei ole ollut mahdollista järjestää, koska asianomainen on lähtenyt lomalle 12.3.2003 iltapäivästä lukien’.

9 Kantaja keskusteli 25.3.2003 arvioinnin vahvistajan kanssa. Tänä samaisena päivänä asia saatettiin kantajan pyynnöstä arviointia käsittelevän pariteettikomitean käsiteltäväksi. [Arviointia käsittelevä pariteettikomitea] antoi lausuntonsa 11.4.2003. Kyseisen lausunnon mukaan ’[arviointia käsittelevä pariteettikomitea] toteaa, ettei virallista keskustelua ole käyty, [ja] tämän johdosta – – suosittelee, että arvioinnin tarkastaja pyytää arvioinnin vahvistajaa käymään kyseisen virallisen keskustelun’. Kantaja keskusteli arvioinnin vahvistajan kanssa vielä 14.4.2003.

10 Kantaja ja arvioinnin tarkastaja tapasivat 25.4.2003. Arvioinnin tarkastaja teki 28.4.2003 päätöksensä. Hän vahvisti kyseisen urakehitystä koskevan kertomuksen ja totesi yhtäältä, että ’oli tarkennettu, että [kantaja] pyysi 12.3.[2003] [keskustelua mutta] että kyseistä keskustelua ei käyty asianomaisen jättämien lomahakemusten vuoksi – – ja kun [otettiin] huomioon kierroksen päättämiselle alun perin asetettu viimeinen määräpäivä (15.3.2003)’ ja toisaalta, että ’tämän jälkeen arvioinnin vahvistajan kanssa järjestettiin kaksi tapaamista 25.3.2003 ja 14.4.2003’. Samana päivänä päivätyllä muistiolla arvioinnin tarkastaja toimitti päätöksensä [arviointia käsittelevän pariteettikomitean] puheenjohtajalle. Kyseisessä muistiossa hän ilmoitti ne syyt, joiden vuoksi kantajan vaatimaa virallista keskustelua ei ollut voitu järjestää, ja totesi vielä, että ’arvioinnin vahvistajan huomautukset oli esitetty – – nämä seikat ja asianomaisen esittämät syyt huomioon ottaen ja sen jälkeen, kun

lähintä esimiestä oli kuultu'. Hän totesi lisäksi, että 'arvioinnin vahvistajan kanssa oli järjestetty kaksi virallista tapaamista 25.3.2003 – – ja 14.4.2003'.

11 Kantaja teki 25.7.2003 henkilöstösääntöjen 90 artiklan perusteella valituksen 28.4.2003 tehdystä päätöksestä, jolla hänestä tehty urakehitystä koskeva kertomus vahvistettiin. Nimittävä viranomainen hylkäsi kyseisen valituksen [riidanalaisella päätöksellä], joka annettiin kantajalle tiedoksi 2.2.2004 – –

12 Sen jälkeen, kun työkyvyttömyyslautakunta oli 1.2.2005 esittänyt päätelmänsä, joissa todettiin, että kantajaa 'on kohdannut pysyvä, täydelliseksi katsottu työkyvyttömyys, joka estää häntä hoitamasta hänen palkkaryhmänsä toimeen kuuluvia tehtäviä', nimittävä viranomainen päätti 15.2.2005 tekemällään päätöksellä, että kantaja 'siirretään eläkkeelle ja hänelle myönnetään henkilöstösääntöjen 78 artiklan [kolmannen] kohdan – – säännösten mukaisesti vahvistettu työkyvyttömyyseläke'. Kyseinen päätös tuli voimaan 28.2.2005."

Asian käsittely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

15 Valittaja nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 7.5.2004 toimittamallaan kannekirjelmällä riidanalaista päätöstä koskevan kumoamiskanteen ja vahingonkorvauskanteen.

16 Koska valittaja oli siirretty eläkkeelle, komissio pyysi 1.3.2005 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta päättämään, että lausunnon antaminen kumoamiskanteesta raukeaa, ja totesi, että virkamiehellä, joka on siirretty eläkkeelle pysyvän, täydelliseksi katsotun työkyvyttömyyden vuoksi, ei enää ole oikeussuojan tarvetta itsestään tehdyn urakehitystä koskevan kertomuksen osalta, koska kyseisen kertomuksen ainoa tarkoitus on oikeuskäytännön mukaan toimia perustana hänen uraansa koskeville vastaisille päätöksille. Komissio riitautti myös vahingonkorvauskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 10.6.2005 antamalla määräyksellä lausunnon antamisen raukeamista koskeva hakemus määrättiin käsiteltäväksi pääasian yhteydessä ja oikeudenkäyntikuluista päätettäväksi myöhemmin.

17 Valituksenalaisessa tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin otti kantaa riidanalaista päätöstä koskevaan kumoamiskanteeseen ja kantajan vahingonkorvausvaatimukseen sekä lopuksi kantajan vaatimiin prosessinjohtotoimiin.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kumoamiskannetta koskeva ratkaisu

18 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, ettei lausunnon antaminen riidanalaista päätöstä koskevasta kumoamiskanteesta ollut tarpeen seuraavin, valituksenalaisen tuomion 27–39 kohdasta ilmenevin perustein:

”27 On yhtäältä huomautettava, että vaikka oikeussuojan tarvetta, jota kanteen tutkittavaksi ottaminen edellyttää, arvioidaan kanteen nostamisen ajankohtana (asia 14/63, Forges de Clabecq v. korkea viranomainen, tuomio 16.12.1963, Kok. 1963, s. 719 ja s. 748 [ja asia T-97/94,] N v. komissio, [määräys 30.11.1998, Kok. H.

1998, s. I-A-621 ja II-1879,] 23 kohta), tämä ei kuitenkaan voi estää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta toteamasta, että lausunnon antaminen kanteesta raukeaa tilanteessa, jossa kantaja, jolla oli aikaisemmin oikeussuojan tarve, on menettänyt kokonaan henkilökohtaisen intressin saada riidanalainen päätös kumotuksi mainitun kanteen nostamisen jälkeen tapahtuneen seikan vuoksi. Jotta kantaja voi ajaa kannetta, jolla pyritään päätöksen kumoamiseen, hänellä on näet oltava edelleen henkilökohtainen intressi saada riidanalainen päätös kumotuksi (asia T-159/98, Torre ym. v. komissio, tuomio 24.4.2001, Kok. H. 2001, s. I-A-83 ja II-395, 30 kohta; asia T-105/03, Dionyssopoulou v. neuvosto, tuomio 31.5.2005, [Kok. H. 2005, s. I-A-137 ja II-621,] 18 kohta ja asia T-274/04, Rounis v. komissio, tuomio 8.12.2005, [Kok. H. 2005, s. I-A-407 ja II-1849,] 21 ja 22 kohta). Kantajan on lisäksi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusteltava se, että hänellä on jo syntynyt ja edelleen olemassa oleva intressi riidanalaisen toimen kumoamiseen siten, että jos kantajan intressi koskee tulevaisuuteen sijoittuvaa oikeudellista tilannetta, hänen on näytettävä, että tämän tilanteen loukkaaminen osoittautuu jo nyt varmaksi (asia T-138/89, NBV ja NVB v. komissio, tuomio 17.9.1992, Kok. 1992, s. II-2181, 33 kohta; asia T-141/03, Sniace v. komissio, tuomio 14.4.2005, Kok. 2005, s. II-1197, 26 kohta ja asia T-28/02, First Data ym. v. komissio, [määräys 17.10.2005, Kok. 2005, s. II-4119,] 42 ja 43 kohta).

28 Toisaalta urakehitystä koskevan kertomuksen kumoamista koskevan kanteen osalta on huomattava, että urakehitystä koskeva kertomus on sisäinen asiakirja, jonka ensimmäisenä tehtävänä on varmistaa hallinnolle säännöllisin väliajoin tietoa siitä, miten sen virkamiehet suorittavat tehtävänsä (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat 6/79 ja 97/79, Grassi v. neuvosto, tuomio 3.7.1980, Kok. 1980, s. 2141, 20 kohta ja asia T-59/96, Burban v. parlamentti, tuomio 28.5.1997, Kok. H. 1997, s. I-A-109 ja II-331, 73 kohta), ja jolla on näin ollen virkamiehen kannalta merkittävä rooli sen suhteen, miten hänen uransa edistyy lähinnä toisiin tehtäviin siirtymisen ja ylentämisen osalta. Tästä seuraa, että urakehitystä koskeva kertomus vaikuttaa lähtökohtaisesti arvioidun henkilön intressiin vain siltä osin kuin hänen uransa on vielä hänen edessään eli siihen saakka, kunnes hänen palvelussuhteensa päättyy lopullisesti. Palvelussuhteen päättymisen jälkeen virkamiehellä ei näin ollen ole intressiä nostaa tai ajaa kannetta hänestä laaditusta urakehitystä koskevasta kertomuksesta, jollei hän osoita, että on olemassa sellainen erityinen seikka, joka perustelee hänen henkilökohtaisen ja edelleen olemassa olevan intressinsä kyseisen kertomuksen kumoamiseen (ks. vastaavasti em. asia N v. komissio, määräyksen 26 kohta ja em. asia Dionyssopoulou v. neuvosto, tuomion 20 kohta).

29 Esillä olevassa asiassa komissio väittää, että kantajan, joka on siirretty henkilöstösääntöjen 78 artiklan nojalla eläkkeelle pysyvän, täydelliseksi katsotun työkyvyttömyyden vuoksi, palvelussuhde on päättynyt lopullisesti ja hän on edellä esitetyn oikeuskäytännön mukaisesti menettänyt intressinsä ajaa kannettaan. Kantaja katsoo kuitenkin, että mainittua oikeuskäytäntöä ei voida soveltaa esillä olevassa asiassa kahdesta eri syystä. Ensinnäkin tässä tapauksessa ei ole kyse palvelussuhteen lopullisesta päättymisestä, koska henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevan 14 artiklan mukaan hänet voitaisiin sijoittaa uudelleen yksikköön heti, kun hänen terveydentilansa sen sallii. Toiseksi hänen eläkkeelle siirtämisensä on ollut sitova, ja se on tapahtunut käsiteltävänä olevan kanteen nostamisen jälkeen. Kantaja katsoo, että tässä tilanteessa hänen oikeutensa saada oikeussuojaa olisi oltava ensisijainen muihin seikkoihin nähden ja hänellä olisi sen johdosta oltava mahdollisuus saada ratkaisu riitautetun urakehitystä koskevan kertomuksen laillisuudesta. Hän on näin ollen sitä mieltä, että hänellä on vielä henkilökohtainen ja edelleen olemassa oleva intressi mainitun urakehitystä koskevan kertomuksen kumoamiseen.

30 Ensinnäkin siltä osin kuin on kyse palvelussuhteen päättymisen lopullisuudesta siinä tapauksessa, että virkamies siirretään eläkkeelle pysyvän, täydelliseksi katsotun työkyvyttömyyden vuoksi, on huomautettava, että vaikka henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevassa 14 artiklassa säädetään mahdollisuudesta sijoittaa uudelleen virkamies, jolle on myönnetty työkyvyttömyyseläke, lainsäätäjän käsityksen mukaan pysyvä, täydelliseksi katsottu työkyvyttömyys on sellainen, että se päättää asianomaisen virkamiehen uran. Henkilöstösääntöjen 53 artiklassa säädetään siten, että ’virkamies, jonka työkyvyttömyyslautakunta on todennut täyttävän 78 artiklassa säädetyt edellytykset, siirretään ilman eri toimenpiteitä eläkkeelle sen kuukauden viimeisenä päivänä, jona nimittävä viranomainen toteaa virkamiehen olevan pysyvästi kykenemätön hoitamaan tehtäviään’. Henkilöstösääntöjen 47 artiklassa puolestaan kaikki eläkkeelle siirtämiset, mukaan lukien eläkkeelle siirtäminen pysyvän, täydelliseksi katsotun työkyvyttömyyden vuoksi, luokitellaan syiksi, jotka johtavat palvelussuhteen lopulliseen päättymiseen. Lainsäätäjä tarkastelee siten mainittua työkyvyttömyyttä siltä osin kuin on kyse siitä, onko sen sisältämä palvelussuhteen päättyminen luonteeltaan lopullista vai ei, samalla tavalla kuin muita sellaisia palvelussuhteen päättymisen syitä, joiden lopullisuus ei ole kyseenalaista, kuten irtisanoutuminen, irtisanominen epäpätevyyden vuoksi tai viraltapano.

31 Tästä seuraa, että henkilöstösääntöjen järjestelmässä eläkkeelle siirtämisen 53 ja 78 artiklassa tarkoitetun pysyvän, täydelliseksi katsotun työkyvyttömyyden vuoksi katsotaan lähtökohtaisesti päättävän virkamiehen uran. Se eroaa siten henkilöstösääntöjen 59 artiklassa säädetystä sairauslomasta, joka ei vaikuta sellaisen virkamiehen uran jatkuvuuteen, joka on tilapäisesti kykenemätön hoitamaan tehtäviään.

32 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo näin ollen, että edellä mainitun oikeuskäytännön mukaan kantajan siirtäminen eläkkeelle henkilöstösääntöjen 78 artiklan perusteella vaikuttaa hänen intressiinsä saada riitautettu urakehitystä koskeva kertomus kumotuksi, koska hänen uransa hänen toimielimessään on keskeytetty lähtökohtaisesti lopullisesti.

33 Tätä päätelmää ei kumoa kantaja väite, joka koskee mahdollista uudelleen sijoittamista yksikköön henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevan 14 artiklan perusteella. On näet huomautettava, että kantajan on perusteltava se, että hänellä on jo syntynyt ja edelleen olemassa oleva intressi riidanalaisen toimen kumoamiseen, ja jos hänen intressinsä koskee tulevaisuuteen sijoittuvaa oikeudellista tilannetta, hänen on näytettävä, että tämän tilanteen loukkaaminen osoittautuu jo nyt varmaksi. On kuitenkin todettava, että kantajan uudelleen sijoittaminen komission palvelukseen on ainoastaan mahdollinen tapahtuma, jonka toteutuminen on tällä hetkellä vain epävarmaa. Kyse on siten pelkästä hypoteettisesta intressistä, jonka perusteella ei siis yksin voida todeta, että sillä, että riitautettua urakehitystä koskevaa kertomusta ei kumota, olisi vaikutusta kantajan oikeusasemaan (ks. vastaavasti asia 204/85, Stroghili v. tilintarkastustuomioistuin, tuomio 21.1.1987, Kok. 1987, s. 389, 11 kohta).

34 Sen seikan osalta, että kantajan eläkkeelle siirtäminen on ollut sitovaa ja se on tapahtunut käsiteltävänä olevan kanteen nostamisen jälkeen, on korostettava ensinnäkin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on jo ollut tilaisuus katsoa, että virkamiehellä, jonka palvelussuhde on päättynyt irtisanomiseen epäpätevyyden vuoksi tai sellaisen viraltapanon vuoksi, josta on tullut lainvoimainen tuomioistuimessa nostetun kanteen johdosta, ei ole intressiä arviointi-

kertomuksensa kumoamiseen (em. asia N v. komissio, määräyksen 27 kohta ja yhdistetyt asiat T-200/03 ja T-313/03, V. v. komissio, tuomio 21.2.2006, [Kok. H. 2006, s. I-A-2-15 ja II-A-2-57,] 184 kohta). Oikeuskäytännöstä ilmenee siten, että sillä, onko palvelussuhteen päättyminen vapaaehtoista vai ei, ei ole merkitystä arvioitaessa oikeussuojan tarpeen olemassaoloa. Toiseksi siltä osin kuin on kyse eläkkeelle siirtämisen ajankohdasta suhteessa kanteen nostamisen ajankohtaan, on huomautettava, että edellä 27 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä seuraa, että se, että oikeussuojan tarve on kadonnut, sen jälkeen kun kanne nostettiin, ei voi estää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta toteamasta, että lausunnon antaminen kanteesta raukeaa (asia T-20/89, Moritz v. komissio, tuomio [13.12.1990, Kok. 1990, s. II-769,] 16 kohta; em. asia Dionyssopoulou v. neuvosto, tuomion 18 kohta ja em. asia Rounis v. komissio, tuomion 21 kohta).

35 Edellä olevan perusteella on todettava, että riitautetun urakehitystä koskevan kertomuksen muuttamisesta, johon kantaja pyrkii, ei lähtökohtaisesti olisi mitään seurauksia kantajan uralle, joka on päättynyt 28.2.2005 lukien. Kantajan on näin ollen osoitettava sellaisen erityisen seikan olemassaolo, joka perustelee hänen henkilökohtaisen ja edelleen olemassa olevan intressinsä vaatia kyseisen kertomuksen kumoamista (em. asia N v. komissio, määräyksen 26 ja 27 kohta).

36 On huomautettava, että kantaja ei vetoa, siltä osin kuin hän kiistää palvelussuhteen päättymisen lopullisuuden, mihinkään edellä mainitussa asiassa N vastaan komissio annetussa määräyksessä tarkoitettuun erityiseen seikkaan. Hän sitä vastoin väittää, että hänellä on katsottava olevan intressi vaatia riitautetun urakehitystä koskevan kertomuksen kumoamista, jotta voidaan taata se, että hänen oikeuttaan tehokkaaseen oikeussuojaan kunnioitetaan.

37 Tältä osin riittää, kun korostetaan, että oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan sisältää oikeuden alistaa tuomioistuimien tutkittavaksi ainoastaan sellaiset yhteisön toimielinten toimet, jotka ovat kantajalle epäedullisia siltä osin kuin niillä vaikutetaan hänen intresseihinsä (ks. vastaavasti asia C-379/03 P, Pérez Escolar v. komissio, määräys 1.10.2004, 41 ja 42 kohta ja asia T-276/02, Forum 187 v. komissio, määräys 2.6.2003, Kok. 2003, s. II-2075, 50 kohta). Esillä olevassa asiassa on kuitenkin todettava, että koska kantaja on siirretty eläkkeelle, [riidanalainen] päätös ja riitautettu urakehitystä koskeva kertomus eivät tällä hetkellä ole kantajalle epäedullisia siltä osin kuin häntä ei ole sijoitettu uudelleen. Tästä seuraa – ilman, että tässä vaiheessa on tarpeen ottaa kantaa kantajan väitteen merkityksellisyyteen, jos se esitetään mahdollisen kanteen tueksi tilanteessa, jossa kantaja sijoitetaan uudelleen yksikköön –, että on katsottava, että kantajalla ei voi olla tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden perusteella oikeutta saada ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ratkaisemaan käsiteltävänä oleva kumoamisvaatimus.

38 Kaikista edellä olevista seikoista ilmenee, että kantaja ei ole näyttänyt, että hänellä on jo syntynyt ja edelleen olemassa oleva oikeussuojan tarve. Lausunnon antaminen kyseisen urakehitystä koskevan kertomuksen kumoamista koskevista vaatimuksista siis raukeaa.

39 Niiden vaatimusten osalta, joiden mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on todettava yleiset täytäntöönpanosäännökset ja siirtymäkauden opas tai tällä hetkellä voimassa olevat säännökset lainvastaisiksi, on huomautettava, että kuten kantaja itse toteaa, kyseiset vaatimukset ovat kumoamisvaatimuksen yhteydessä esitettyjä lainvastaisuusväitteitä. Myöskään tältä osin ratkaisun antamiseen ei ole tarvetta.”

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vahingonkorvausvaatimusta koskeva ratkaisu

19 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti vahingonkorvausvaatimuksen tutkimatta seuraavin, valituksenalaisen tuomion 42–45 kohdassa esitetyin perustein:

”42 On muistutettava, että yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 21 artiklassa, jota sovelletaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käytävään menettelyyn kyseisen perussäännön 53 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määrätään, että kannekirjelmässä on mainittava oikeudenkäynnin kohde ja yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista. Jotta nämä edellytykset täyttyisivät, kannekirjelmästä, jossa vaaditaan yhteisön toimielimen aiheuttamiksi väitettyjen vahinkojen korvaamista, on ilmettävä seikat, joiden perusteella kantajan riitauttama toimielimen menettely voidaan yksilöidä, syyt, joiden nojalla kantaja katsoo, että tämän menettelyn ja aiheutetuksi väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys, ja tämän vahingon laatu ja sen laajuus. Sitä vastoin vaatimus, joka koskee minkä tahansa vahingonkorvauksen saamista, ei ole riittävän täsmällinen, ja se on näin ollen jätettävä tutkimatta (asia 5/71, Zuckerfabrik Schöppenstedt v. neuvosto, tuomio 2.12.1971, Kok. 1971, s. 975, 9 kohta; asia T-505/93, Osório v. komissio, määräys 1.7.1994, Kok. H. 1994, s. I-A-179 ja II-581, 33 kohta ja asia [T-112/94,] Moat v. komissio, [määräys 15.2.1995, Kok. H. 1995, s. I-A-37 ja II-135,] 32 kohta).

43 Esillä olevassa asiassa kantaja on vain vaatinut hänen uralleen, terveydelleen ja hyvinvoinnilleen aiheutuneen vahingon korvaamista yksilöimättä kuitenkaan korvauksen määrää ja ilmoittamatta riittävän tarkasti niitä seikkoja, joiden perusteella vahingon laajuus voidaan määrittää. Hänen kannekirjelmässään ei näet ole tältä osin muita tarkennuksia kuin se, että ’se, että arvioinnin vahvistaja on

syyllistynyt ilmeiseen arviointivirheeseen ja harkintavallan väärinkäyttöön, on vakavasti vahingoittanut kantajan uramahdollisuuksia' ja että 'tämä tilanne on aiheuttanut hänelle henkistä kärsimystä ja vahingoittanut hänen terveyttään, ja kyseinen vahinko on lisättävä hänen uramahdollisuuksilleen aiheutuneeseen vahinkoon'.

44 Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo katsonut, että erityisten olosuhteiden vallitessa kannekirjelmässä ei ole välttämätöntä ilmoittaa vahingon tarkkaa laajuutta ja yksilöidä vaaditun korvauksen määrää (asia T-64/89, Automec v. komissio, tuomio 10.7.1990, Kok. 1990, s. II-367, 75–77 kohta ja asia T-37/89, Hanning v. parlamentti, tuomio 20.9.1990, Kok. 1990, s. II-463, 82 kohta), on korostettava, että kantaja ei ole esillä olevassa asiassa osoittanut, että tällaiset erityiset olosuhteet vallitsevat, eikä edes vedonnut niiden olemassaoloon (ks. vastaavasti em. asia Osório v. komissio, määräyksen 35 kohta ja em. asia Moat v. komissio, määräyksen 37 kohta).

45 Lisäksi henkisen kärsimyksen osalta on huomautettava, että sen lisäksi, ettei kyseistä vahinkoa ole lainkaan arvioitu, kantaja ei ole mahdollistanut sitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voisi arvioida sen laajuutta ja luonnetta. Riippumatta siitä, vaaditaanko henkisen kärsimyksen korvaamista symbolisesti vai todellisen korvauksen saamiseksi, kantajan on kuitenkin tarkennettava väitetyn henkisen kärsimyksen luonne komission moitittuun toimintaan nähden ja tämän jälkeen täsmennettävä edes likimääräisesti tätä vahinkoa kokonaisuudessaan koskeva arviointi (em. asia Moat v. komissio, määräyksen 38 kohta ja asia T-157/96, Affatato v. komissio, tuomio 29.1.1998, Kok. H. 1998, s. I-A-41 ja II-97, 38 kohta)."

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisu kantajan esittämien prosessinjohtotoimia koskevien pyyntöjen osalta

20 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, ettei kantajan pyynnöllä, jolla pyrittiin siihen, että komissio esittäisi eri asiakirjoja, eli arviointia käsittelevän pariteettikomitean kokousten pöytäkirjan, kaksi edullisinta ja kaksi epäedullisinta hänen yksikköönsä kuuluvista virkamiehistä ajanjaksolta 1.7.2001–31.12.2002 laadittua urakehitystä koskevaa kertomusta sekä asiakirjan, josta ilmenevät käännösyksiköiden viralliset määrälliset normit mainittua ajanjaksoa varten, ollut minkäänlaista merkitystä asian ratkaisemisen kannalta ja että kyseinen pyyntö oli näin ollen hylättävä.

Asianosaisten vaatimukset yhteisöjen tuomioistuimessa

21 Valittaja vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion ja ratkaisee hänen nostamansa kanteen

– vahvistaa valittajan oman intressin hänen urakehitystä koskevaan kertomukseensa hallinnolla tältä osin olevasta intressistä riippumatta

– toteaa, että työkyvyttömyys on määritelmänsä mukaan tila, joka voi peruuntua, ja että komission terveydenhuoltoyksikkö tarkastelee ja käsittelee sitä sellaisena

– myöntää valittajalle oikeuden oikeussuojaan hänen urakehitystä koskevan kertomuksensa osalta

– hyväksyy hänen vahingonkorvausvaatimuksensa ja myöntää valittajalle korvaukseksi 1,5 miljoonaa euroa

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

22 Komissio vaatii, että valitus hylätään ja että valittaja velvoitetaan korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

23 Valittaja vetoaa valituksensa tueksi neljään valitusperusteeseen. Kolmella ensimmäisellä tuetaan valitusta niiltä osin kuin se koskee ensimmäisen oikeusasteen

tuomioistuimen ratkaisua kumoamiskanteesta, ja neljännellä niiltä osin kuin valitus koskee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisua vahingonkorvausvaatimuksesta.

Valitusperusteet, jotka koskevat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisua riidanalaisesta päätöksestä nostetun kumoamiskanteen osalta

Asianosaisten lausumat

24 Valittaja väittää, että valituksenalaisessa tuomiossa on oikeudellisia virheitä siltä osin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut ensinnäkin, että urakehitystä koskevalla kertomuksella on merkitystä arvioidulle virkamiehelle ainoastaan, jos viimeksi mainitulla on vielä ura saatettavanaan päätökseen, toiseksi, että siirtäminen eläkkeelle pysyvän työkyvyttömyyden perusteella merkitsee palvelussuhteen lopullista päättymistä, ja kolmanneksi, että oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan ammattitaudin tapauksessa ei anna oikeutta nostaa kannetta riidanalaisesta päätöksestä.

25 Valittaja väittää ensinnäkin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, koska se ei ole ottanut huomioon urakehitystä koskevan kertomuksen täsmällistä tehtävää.

26 Valittaja esittää, että se oikeuskäytäntö, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tukeutunut valituksenalaisen tuomion 28 kohdassa, ei enää ole relevanttia, koska se liittyy vuotta 2003 edeltävään vanhaan arviointijärjestelmään, jossa arviointikertomuksella oli ylentämisen kannalta ainoastaan liitännäinen tehtävä. Nykyiseen arviointijärjestelmään sisältyy valittajan mukaan aritmeettinen yhteys ylentämiseen tai irtisanomiseen ja huomattavasti suurempi liikkumavara urakehityksen nopeuttamisen tai hidastamisen suhteen. Valittaja toteaa, että kyseisen uuden järjestelmän osalta ei ole asianmukaista luokitella ”sisäiseksi” asiakirjaksi sellaista asiakirjaa, jolla on huomattavia objektiivisia vaikutuksia. Valittaja toteaa lisäksi, ettei virkamiehen asemaa arviointikertomuksessa voida alentaa toissijaiselle tasolle suhteessa hallinnon asemaan.

27 Toiseksi valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, koska se on arvioinut väärin työkyvyttömyyden seurauksia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on nimittäin pitänyt työkyvyttömyyttä lopullisena. Valittajan mukaan henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevan 14 artiklan sanamuodosta ilmenee kuitenkin selvästi, että työkyvyttömyys on tila, joka voi peruuntua, mitä osoittaa toisaalta myös se käytäntö, että komission terveydenhuoltoyksikkö tavallisesti tarkastelee työkyvyttömyystapauksia uudelleen kahden vuoden välein.

28 Valittaja korostaa lisäksi sitä, että vaikka häntä koskeva, 15.2.2005 tehty päätös työkyvyttömyyseläkkeelle siirtämisestä tehtiin kahdeksi vuodeksi, komission terveydenhuoltoyksikön vuonna 2007 tekemä päätöksen uusiminen tehtiin vain vuoden ajaksi, mikä osoittaa, ettei valittajan palaaminen virkaansa ole ainoastaan hypoteettinen mahdollisuus, joten hänen intressinsä saada riidanalainen päätös kumottua on jo syntynyt ja edelleen olemassa oleva.

29 Kolmanneksi valittaja väittää, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole ottanut huomioon tehokasta oikeussuojaa koskevan yleisen periaatteen seurauksia.

30 Valittaja toteaa, etteivät lääkärit ole käsiteltävänä olevassa asiassa sulkeneet pois sitä mahdollisuutta, että valittajan työkyvyttömyys on työperäistä. Työkyvyttömyyslautakunta on valittajan mukaan kuitenkin päättänyt odottaa toimivaltaisten viranomaisten lausuntoa eli ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisua ennen tätä seikkaa koskevaa kannanottoaan. Se, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole ratkaissut pääasiaa, merkitsee valittajan mukaan sitä, että tilanne on lukittunut niin valittajan kuin komission terveydenhuoltoyksikön ja työkyvyttömyyslautakunnankin osalta.

31 Ratkaisu sen osalta, onko työkyvyttömyys työperäistä, määrittää valittajan mukaan ne menettelyt, joiden mukaisesti valittaja voi palata virkaansa, tai päinvastaisessa tapauksessa hänen työkyvyttömyyseläkkeensä tason. Valittajan mukaan näin ollen ei ole mahdollista väittää, että hänen oikeussuojan tarpeensa on ainoastaan hypoteettinen ja että mainittu kysymys olisi ratkaistava ainoastaan siinä tapauksessa, että hän palaa virkaansa.

32 Valittaja toteaa, että koska oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan on perusoikeus, kyseessä olevia lainsäännöksiä ja oikeudellisia seikkoja ei voida tulkita ja soveltaa suppeasti.

33 Ensimmäisen valitusperusteen osalta komissio kiistää valittajan väitteen siitä, ettei niillä perusteluilla, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on esittänyt valituksenalaisen tuomion 28 kohdassa, ole merkitystä sen vuoksi, että ne viittaavat ennen vuotta 2003 sovellettuun arviointijärjestelmään pikemmin kuin nykyisin voimassa olevaan järjestelmään.

34 Komissio toteaa aluksi, että kyseinen urakehitystä koskeva kertomus koskee vuotta 2003 edeltävää ajanjaksoa, eli ajanjaksoa 1.7.2001–31.12.2002. Komissio olettaa näin ollen, että valittaja tarkoittaa pikemminkin arviointijärjestelmää, joka otettiin käyttöön vuoden 2001 heinäkuusta lukien.

35 Komissio toteaa, että virkamiesten arvioinnin ja heidän ylentämisensä välillä on aina ollut yhteys. Asia on näin vieläkin, koska vuonna 2004 hyväksyttyjen uusien henkilöstösääntöjen relevantit säännökset sisältyvät edelleen lukuun, jonka otsikko on ”Arviointi, ikälisien kertyminen ja ylentäminen”. Komission mukaan arviointikertomus olisi hyödytön, jos virkamiesten arvioinnin ja heidän ylentämisensä välillä ei olisi yhteyttä. Komissio katsoo, ettei valittaja ole kantansa tueksi esittänyt yhtäkään vakavasti otettavaa väitettä taikka vedonnut mihinkään tärkeäksi väittämäänsä sääntöjen muutokseen tai oikeuskäytännön kehittymiseen liittyvään seikkaan.

36 Toinen valitusperuste koskee sen päätöksen seurauksia, jolla valittaja on päätetty siirtää työkyvyttömyyseläkkeelle, ja tältä osin komissio toteaa, että valittaja tyytyy vetoamaan henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevaan 14 artiklaan mainitsematta lainkaan henkilöstösääntöjen 53 ja 78 artiklaa. Kuten valituksenalaisesta tuomiosta ilmenee, 14 artiklaa ei voida tarkastella irrallisena. Henkilöstösäännöissä tehdään komission mukaan selvä erottelu yhtäältä tilapäisen työkyvyttömyyden (59 artikla) ja toisaalta pysyvän työkyvyttömyyden (53 artikla) välillä. Tilapäinen työkyvyttömyys antaa oikeuden sairauslomaan, kun taas pysyvä työkyvyttömyys johtaa asianomaisen virkamiehen siirtämiseen eläkkeelle.

37 Komissio katsoo, että se seikka, että terveydenhuoltoyksikkö on uudistanut valittajan työkyvyttömyyttä koskevan päätöksensä yhden vuoden ajaksi pikemmin kuin kahdeksi vuodeksi, on merkityksetön arvioitaessa työkyvyttömyyden laajuutta. Lääkärintarkastusten välillä kulunutta aikaa ei komission mukaan voida nimittäin pitää perusteena, jota voitaisiin käyttää sen määrittämisessä, onko virkamiehen työkyvyttömyys tilapäistä vai pysyvää. Tilanteessa, jossa työkyvyttömyystapaukseen sovelletaan henkilöstösääntöjen 78 artiklaa, työkyvyttömyyttä on pidettävä pysyvänä. Komissio toteaa lisäksi, että henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevasta 14 artiklasta huolimatta työkyvyttömyyttä on pidettävä pysyvänä niin kauan kuin se jatkuu.

38 Kolmas valitusperuste koskee sitä, ettei oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan ole otettu huomioon, ja tältä osin komissio väittää, että kyseinen valitusperuste perustuu virheelliseen oletukseen. Komissio toteaa, että toisin kuin valittaja esittää, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ei ole lausua valittajan työkyvyttömyyden alkuperästä. Komissio toteaa, että kyse on lääketieteellisestä seikasta, joka kuuluu lääketieteellisten asiantuntijoiden, eli nimittävän viranomaisen lääkärin tai lääketieteellisen komitean toimivaltaan henkilöstösääntöjen 73 artiklan soveltamista koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen 19 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen mukaisesti. Tästä seuraa komission mukaan se, että kun työkyvyttömyyslautakunta on lykännyt työkyvyttömyyden alkuperää koskevan ratkaisunsa tekemistä ”toimivaltaisten tahojen” lausuntoa odotettaessa, kyseinen lautakunta viittaa lääketieteellisten asiantuntijoiden lausuntoon eikä valituksenalaiseen tuomioon.

39 Komissio toteaa lisäksi, että valittajalla on koko ajan ollut mahdollisuus aloittaa henkilöstösääntöjen 73 artiklaan perustuva menettely sen määrittämiseksi, onko kyseinen työkyvyttömyys työperäistä. Valittajalta ei näin ollen ole tältä osin missään määrin viety oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan.

40 Komissio väittää lisäksi, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole vienyt valittajalta oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan myöskään kyseisen urakehitystä koskevan kertomuksen osalta, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei kokonaan sulje pois sitä mahdollisuutta, että valittajalla voi olla intressi riitauttaa kyseinen kertomus myöhemmin, jos hän palaa virkaansa.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

41 Aluksi on korostettava sitä, että komissiolla – kuten kaikilla yhteisön toimielimillä – on erityinen avoimuutta koskeva velvollisuus niiltä osin kuin on kyse sen toimenhalti-

joiden arvioinnista, ikälisien kertymisestä ja ylentämisestä, ja tämän velvollisuuden noudattaminen varmistetaan henkilöstösääntöjen 43 ja 46 artiklassa vahvistetulla virallisella menettelyllä.

42 Tältä osin urakehitystä koskeva kertomus on olennainen asiakirja arvioitaessa toimielinten palveluksessa olevia henkilöitä, koska se mahdollistaa henkilöstösääntöjen 43 artiklassa mainitulla tavalla arvioinnin laatimisen virkamiehen pätevyydestä, tehokkuudesta ja käytöksestä. Kyseinen arviointi laaditaan vähintään kahden vuoden välein kunkin toimielimen 110 artiklan mukaisesti vahvistamien edellytysten mukaisesti.

43 Lisäksi on huomautettava, että kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 49 kohdassa todennut, urakehitystä koskeva kertomus on virkamiehen esimiesten suorittama arvoarvostelma siitä tavasta, jolla virkamies on hoitanut tehtävänsä, ja hänen käyttäytymisestään viranhoidossa kyseisenä ajanjaksona.

44 Ensinnäkin on nimittäin todettava, että urakehitystä koskeva kertomus on sen tulevasta hyödyllisyydestä riippumatta kirjallinen ja virallinen osoitus virkamiehen tekemän työn laadusta. Tällainen arviointi ei pelkästään kuvaile kyseisenä ajanjaksona suoritettuja työtehtäviä, vaan se sisältää myös arvioinnin sellaisista inhimillisistä ominaisuuksista, joita arvosteltu henkilö on tuonut esiin ammattitehtäviensä hoidossa.

45 Näin ollen jokaisella virkamiehellä on oikeus siihen, että hänen työtään arvioidaan oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti. Tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden mukaisesti virkamiehelle on näin ollen joka tapauksessa myönnettävä oikeus riitauttaa hänestä laadittu urakehitystä koskeva kertomus sen sisällön perusteella tai siksi, ettei sitä ole laadittu henkilöstösäännöissä vahvistettujen sääntöjen mukaisesti.

46 Toiseksi on todettava, että vaikka virkamies, jonka työkyvyttömyyslautakunta on todennut pysyvästi ja täydellisesti työkyvyttömäksi, siirretään henkilöstösääntöjen 53 ja 78 artiklan mukaisesti viran puolesta eläkkeelle, tällaisen virkamiehen tilanne kuitenkin eroaa eläkeiän saavuttaneen, irtisanoutuneen tai irtisanotun virkamiehen tilanteesta, koska kyseessä on tilanne, joka voi peruuntua.

47 Kun otetaan huomioon henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevan 16 artiklan sanamuoto, voidaan nimittäin todeta, että virkamies, joka on mainitulla tavalla työkyvytön, saattaa vastaisuudessa palata virkaansa yhteisön toimielimessä. Henkilöstösääntöjen 53 artiklan yleissäännöstä on tältä osin tarkasteltava yhdessä henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevien 13–15 artiklan kanssa. Työkyvyttömäksi todetun virkamiehen viranhoito on ainoastaan keskeytetty, ja hänen tilanteensa kehittyminen suhteessa toimielimiin riippuu siitä, jatkuuko kyseisen työkyvyttömyyden oikeuttava tilanne, mikä voidaan tarkastaa säännöllisin väliajoin.

48 Käsiteltävänä olevan asian osalta on todettava, ettei sitä, että valittajan tapauksessa täyttyisivät kaikki edellytykset hänen siirtämisekseen viran puolesta eläkkeelle pysyvän ja täydellisen työkyvyttömyyden vuoksi henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevan 13 artiklan mukaisesti, ole katsottu lopullisesti selvitetyksi. Tätä havaintoa tukee se, että komission terveydenhuoltoyksikkö, joka oli vastuussa valittajan työkyvyttömyyden arvioinnista, on 31.1.2007 vahvistanut valittajan työkyvyttömyyttä koskevan ilmoituksen ainoastaan yhden lisävuoden ajaksi eikä kahdeksi vuodeksi, kuten 1.2.2005 tehdyssä työkyvyttömyyslautakunnan alkuperäisessä päätöksessä. Tämä osoittaa, ettei mahdollisuus, joka koskee valittajan paluuta virkaansa, ole pelkästään hypoteettinen, vaan hyvinkin todellinen.

49 Virkamiehellä, jota kohtaa pysyvä, täydelliseksi katsottu työkyvyttömyys, on, sillä hänen paluunsa virkaansa toimielimissä on mahdollista, samanlainen oikeus kuin palveluksessa olevalla virkamiehellä siihen, että hänestä laadittava urakehitystä koskeva kertomus laaditaan tasapuolisesti, objektiivisesti ja säännöllistä arviointia koskevien sääntöjen mukaisesti.

50 Siinä tapauksessa, että virkamies palaa virkaansa, urakehitystä koskevalla kertomuksella on merkitystä arvioitaessa virkamiestä hänen yksikössään tai yhteisön toimielimissä. Kyseessä on sellainen konkreettinen ja virallinen osoitus hänen pätevyydestään ja kokemuksestaan toimielimessä, johon hän voi siinä tilanteessa vedota. Kyseinen kertomus antaa myös virkamiehen esimiehelle mahdollisuuden vertailla eri ehdokkaiden ansioita päätettäessä ylennyksistä tai siirroista muihin tehtäviin.

51 Näin ollen on katsottava, että virkamiehellä, joka henkilöstösääntöjen 53 ja 78 artiklan mukaisesti on pysyvästi ja täydellisesti työkyvytön, on edelleen intressi riitauttaa urakehitystä koskeva kertomus.

52 Koska Gordonista tehdyn, pysyvää ja täydellistä työkyvyttömyyttä koskevan ilmoituksen perusteella ei voida katsoa, ettei hän voisi tulevaisuudessa palata virkaansa yhteisön toimielimissä, ei voida sulkea pois sitä, että hän voisi vedota kyseiseen urakehitystä koskevaan kertomukseen sen jälkeen, kun hän mahdollisesti on palannut virkaansa kyseisissä toimielimissä.

53 Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen on katsottava, että kaksi ensimmäistä valitusperustetta on perusteltuja. Näin ollen valituksenalainen tuomio on kumottava niiltä osin kuin siinä todetaan, että lausunnon antaminen riidanalaista päätöstä koskevasta kumoamiskanteesta raukeaa, ilman että olisi aihetta tarkastella kolmatta valitusperustetta, joka ei voi johtaa kyseisen tuomion kumoamiseen suuremmilta osin.

Valitusperuste, joka koskee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisua vahingonkorvausvaatimuksen osalta

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

54 Valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti jättänyt tutkimatta hänen vahingonkorvausvaatimuksensa sillä perusteella, ettei vahingon luonnetta ja laajuutta ollut tarkennettu. Valittaja nimittäin toteaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen sellaisen oikeuskäytännön mukaisesti, johon valituksenalaisessa tuomiossakin viitataan, kannekirjelmässä ei ole välttämätöntä täsmentää vahingon täsmällistä laajuutta ja yksilöidä vaaditun korvauksen määrää.

55 Valittaja väittää myös, ettei hän ole missään vaiheessa odottanut vahinkoa koskevaa päätöstä niin kauan kuin kumoamiskannetta ei ollut ratkaistu. Valittaja täsmentää, että hän on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen toimittamassaan vastauskirjelmässä nimenomaisesti pidättänyt itsellään oikeuden aloittaa sopiva menettely saadakseen korvausta itselleen aiheutuneesta vahingosta, kun otetaan huomioon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelta odotettu tuomio.

56 Valittaja katsoo, että kun otetaan huomioon hänen tilanteensa erityiset olosuhteet ja monimutkaisuus, vahinkoa koskeva päätös olisi tehtävä vasta sen jälkeen, kun yhteisöjen tuomioistuin on ratkaissut kumoamiskanteen.

57 Valittaja väittää kuitenkin, että jos yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että valittaja on tosiaan joutunut epätasapuolisen arvioinnin ja vakavan epäoikeudenmukaisuuden uhriksi ja että hänen uralleen on tämän takia aiheutunut korjaamatonta vahinkoa, suuruudeltaan 1,5 miljoonan euron vahingonkorvaus ei ole liioiteltu.

58 Komissio puolestaan väittää, että mahdollisuutta saada vapautus velvollisuudesta, joka koskee vahingon täsmällisen laajuuden ilmoittamista kannekirjelmässä, on pidettävä poikkeuksena. Valituksenalaisen tuomion 44 kohdasta ilmenee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut, ettei valittaja kuulu kyseisen poikkeuksen alaan. Komission mukaan valittaja ei ole ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittänyt, että hänen tapaukseensa liittyisi vähäisintäkään sellaista seikkaa, jonka perusteella häneen ei sovellettaisi pääsääntöä. Valittaja ei myöskään valituksessaan ole osoittanut, millä tavalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi tehnyt virheen soveltaessaan kyseistä pääsääntöä. Komissio päättelee tästä, että valittajan väitteeseen voidaan kohdistaa uusi oikeudenkäyntiväite, koska ei ole esitetty minkäänlaisia valittajan kantaa tukevia väitteitä.

59 Komissio riitauttaa lisäksi valittajan väitteen siitä, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt ratkaista vahinkoa koskevaa kysymystä, koska valittaja oli ilmoittanut aikeestaan aloittaa myöhemmin erillinen oikeudenkäynti saadakseen korvausta aiheutuneeksi väitetystä vahingosta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käytyä menettelyä koskevat asiakirjat eivät nimittäin tue tätä väitettä.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

60 On todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jättänyt tutkimatta korvausvaatimukset yhtäältä sillä perusteella, että valittaja on tyytynyt vaatimaan uralleen, terveydelleen ja hyvinvoinnilleen aiheutuneen vahingon korvaamista yksilöimättä kuitenkaan korvauksen määrää ja ilmoittamatta riittävän tarkasti niitä seikkoja, joiden perusteella vahingon laajuus voidaan määrittää, ja toisaalta sillä perusteella, että henkisen kärsimyksen osalta valittaja ei sen lisäksi, ettei kyseistä vahinkoa ole lainkaan arvioitu, ole myöskään tarjonnut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle mahdollisuutta siihen, että tämä voisi arvioida kyseisen henkisen kärsimyksen laajuutta ja luonnetta.

61 Tältä osin on riittävää todeta, että kysymys sen selvittämisestä, onko valittaja perustellut riittävästi vaatimansa vahingonkorvauksen määrän, edellyttää sellaista tosiseikkojen harkintaa, joka ei kuulu yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan, koska yhteisöjen tuomioistuimen on ainoastaan valvottava, että valituksen kohteena olevassa määräyksessä on noudatettu oikeussääntöjä (ks. vastaavasti asia C-209/94 P, Buralux ym. v. neuvosto, tuomio 15.2.1996, Kok. 1996, s. I-615, 21 kohta).

62 Lisäksi on huomautettava, että kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 78 kohdassa todennut, vaatimus 1,5 miljoonan euron suuruisesta vahingonkorvauksesta siinä tapauksessa, että yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee pääasian, on yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 113 artiklassa tarkoitettu uusi vaatimus, joka on jätettävä tutkimatta.

63 Näin ollen valittajan valitus on jätettävä tutkimatta niiltä osin kuin siinä riitautetaan se, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on hylännyt hänen vahingonkorvausvaatimuksensa.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostettu kanne

64 Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan toisen virkkeen mukaan yhteisöjen tuomioistuin voi silloin, kun se julistaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksen mitättömäksi, ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen.

Asianosaisten lausumat

65 Valittaja vaatii ensisijaisesti riidanalaisen päätöksen – jolla on hylätty valitus, jonka valittaja teki 28.4.2003 tehdystä päätöksestä, jossa vahvistettiin valittajasta laadittu urakehitystä koskeva kertomus ajanjaksolta 1.7.2001–31.12.2002 – kumoamista.

66 Valittaja on kyseisen kanteen tueksi vedonnut kolmeen kanneperusteeseen, joista ensimmäinen koskee olennaisten muotomääräysten rikkomista ja puolustautumisoikeuksien loukkaamista.

67 Valittaja väittää tältä osin, että kyseiseen urakehitystä koskevaan kertomukseen liittyvässä sisäisessä valitusmenettelyssä on tapahtunut useita sääntöjenvastaisuuksia. Valittaja väittää muun muassa, että kyseisen menettelyn toinen vaihe, joka perustuu siihen, että arviointia käsittelevä pariteettikomitea tutkii kyseisen urakehitystä koskevan kertomuksen muodollisten ja aineellisten edellytysten täyttymisen, ei ole edennyt sääntöjen mukaisesti.

68 Valittaja toteaa siten, että kyseisen komitean tutkinta on koskenut ainoastaan menettelyllistä puolta eikä se ole kohdistunut aineelliseen kysymykseen. Valittaja huomauttaa, että koska urakehitystä koskevan kertomuksen vahvistajan kanssa ei ollut käyty virallista keskustelua, kyseinen komitea suositteli kyseinen keskustelun käymistä. Valittajan mukaan hänen henkilökansiotaan ei tämän keskustelun jälkeen lähetetty takaisin mainitulle komitealle, jotta tämä olisi voinut lausua myös siitä, oliko urakehitystä koskeva kertomus laadittu tasapuolisesti, objektiivisesti ja tavanomaisten arviointia koskevien sääntöjen mukaisesti, kuten yleisten täytäntöönpanosäännösten 8 artiklan 5 kohdassa edellytetään.

69 Valittajan mukaan tämä puute merkitsee sitä, että sisäisessä valitusmenettelyssä on syyllistytty vakavaan sääntöjenvastaisuuteen. Arviointia käsittelevä pariteettikomitea on nimittäin kokoonpanonsa vuoksi ainoa valituselin, jonka yhteydessä sellaiset henkilöstön jäsenet, jotka hoitavat hänen kanssaan samoja tehtäviä, olisivat voineet tutkia hänen arviointinsa. Lisäksi kyseisen komitean lausunnolla on suurta merkitystä, koska arvioinnin tarkastajan on perusteltava päätöksensä, jos hän kieltäytyy noudattamasta tätä lausuntoa.

70 Komissio väittää, ettei valittaja voi nojautua siihen, että arviointia käsittelevä pariteettikomitea on vain todennut, ettei urakehitystä koskevan kertomuksen vahvistajan kanssa ollut käyty virallista keskustelua, koska juuri hän itse on jättänyt ilmoittamatta mainitulle komitealle, että kyseinen keskustelu oli käyty 25.3.2003.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

71 Oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, ettei arviointia käsittelevä pariteettikomitea ole ottanut kantaa kyseisen urakehitystä koskevan kertomuksen sisältöön, vaikka se on velvollinen toimimaan näin tilanteessa, jossa se käsittelee riitauttamista. Kyseinen komitea on nimittäin arvioinnin tarkastajalle 11.4.2003 toimittamassaan lausunnossa todennut ainoastaan, ettei vahvistajan kanssa ollut käyty virallista keskustelua ja että tämä oli ristiriidassa yleisten täytäntöönpanosäännösten 7 artiklan kanssa.

72 Näin ollen arvioinnin tarkastaja ei voinut 28.4.2003 tekemässään päätöksessä ottaa kantaa valittajan sisäiseen valitukseen, koska arviointia käsittelevä pariteettikomitea ei itsekään ollut antanut lausuntoaan kyseisen urakehitystä koskevan kertomuksen sisällöstä, joten kyseinen kertomus ei ollut lopullinen.

73 Kuten julkisasiamies on korostanut ratkaisuehdotuksensa 96 kohdassa, on todettava, että kun arvioinnin tarkastaja otti asiaan kantaa siten kuin hän teki 28.4.2003 tekemässään päätöksessä, hän tarkasteli valittajan oikeutta hakea muutosta arviointia käsittelevältä pariteettikomitealta täysin muodollisena vaiheena. On kuitenkin huomautettava, että silloin, kun kyseisen komitean käsiteltäväksi on saatettu riitauttaminen, urakehitystä koskevan kertomuksen sisällön tarkastaminen on olennainen menettelymääräys, koska yhtäältä pariteettikomitea on ainoa arviointimenettelyyn osallistuva yksikkö, jossa on henkilöstön edustajia, ja toisaalta arvioinnin tarkastajan on otettava huomioon sen antamat lausunnot.

74 Näin ollen on ilmeistä, että se, ettei arviointia käsittelevä pariteettikomitea ole yleisten täytäntöönpanosäännösten 8 artiklan mukaisesti ottanut kantaa kyseisen urakehitystä koskevan kertomuksen sisältöön, merkitsee urakehitystä koskevan kertomuksen laatimiseen liittyvää olennaista menettelyllistä rikkomista, joka loukkaa valittajan oikeuksia.

75 Näin ollen riidanalainen päätös on kumottava ilman, että muista kanneperusteista, joihin kumoamiskanteen tueksi on vedottu, on aihetta lausua.

Oikeudenkäyntikulut

76 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 122 artiklassa todetaan, että jos valitus on perusteltu ja yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee itse riidan lopullisesti, se päättää oikeudenkäyntikuluista.

77 Työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota työjärjestyksen 118 artiklan nojalla sovelletaan valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Gordon on vaatinut komission velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja komissio on hävinnyt asian, komissio on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-175/04, Gordon vastaan komissio, 7.2.2007 antama tuomio kumotaan niiltä osin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut, että lausunnon antaminen Gordonin nostamasta kumoamiskanteesta raukeaa.

2) Valitus jätetään tutkimatta niiltä osin kuin siinä riitautetaan se, että mainitussa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiossa vahingonkorvausvaatimus on jätetty tutkimatta.

3) Euroopan yhteisöjen komission 11.12.2003 tekemä päätös, jolla on hylätty Gordonin sellaisesta 28.4.2003 tehdystä päätöksestä tekemä valitus, jossa vahvistetaan Gordonista tehty ajanjaksoa 1.7.2001–31.12.2002 koskeva urakehitystä koskeva kertomus, kumotaan.

4) Euroopan yhteisöjen komissio velvoitetaan korvaamaan ne oikeudenkäyntikulut, joita Gordonille on aiheutunut Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa ja Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

Allekirjoitukset